

Ramón Nicolás Rodríguez (Vigo, 1966)

Licenciado en Filoloxía galego-portuguesa (Universidade de Santiago de Compostela). Profesor de lingua e literatura galega nun centro de ensino público de secundaria en Vigo. Exerceu a docencia na Universidade de Vigo e é crítico literario desde 1990. Colaborou en diversos medios escritos e audiovisuais e faíno na actualidade, con periodicidade semanal, nas páxinas do suplemento “Culturas” de *La Voz de Galicia*; logo de colaborar máis dunha década nas páxinas de información literaria do Faro de Vigo. Ademais, responsabilízase da sección “Breviario” da revista “Biblos. Club de lectores” e colabora no programa “Libro aberto” da TVG, fóra de asinar as páxinas de información de libros galegos na revista “Qué leer”.

Asemade é tradutor e ensaísta, e traballa desde hai anos na redacción de material pedagóxico para o ensino da lingua e literatura galegas. Dirixe, desde 1995 a colección Biblioteca das Letras Galegas de Edicións Xerais de Galicia e recibiu o premio á cooperación editorial no ano 2004 instituído por esta editorial, xunto con outros catro críticos, polo seu labor como crítico literario.

LIBROS DE ENSAIO:

- *Guía de lectura de O sonho sulagado de Celso Emilio Ferreiro* (1992), Edicións do Cumio.
- *Diccionario dos verbos galegos* (1993), Edicións do Cumio.
- *Entrevistas a Álvaro Cunqueiro* (1994), Nigra.
- *Papeis de literatura* (2001), Xerais.
- *Manuel Lugrís Freire. Vida e obra* (2006), Xerais.
- *Manuel Lugrís Freire. Biografía e antoloxía* (2006), Xerais.

En coautoría:

- *Diccionario da literatura galega. I*, Galaxia, 1995.
- *Literatura galega*, Hércules de Ediciones, 2000.
- *Materia prima. Relatos contemporáneos*, Xerais, 2002.
- *Fírgoas*, de Manuel Luís Acuña, Xerais, 1992.

Editor literario e prologuista:

- Manuel Luís Acuña*, Xerais, 2000
- O sol na crista do galo*, de Manuel Lueiro Rey, Xerais, 2003.
- Derradeira escolma ferida*, de Manuel Lueiro Rey, Xerais, 2003.
- Poesía galega completa*, de Celso Emilio Ferreiro, Xerais, 2004.
- Semblanzas, crónicas e artigos*, de Celso Emilio Ferreiro, Xerais, 2005.
- O Grove: canción do sal e do vento*, de Manuel Lueiro Rey, Xerais, 2005.

TRADUCIÓNS AO GALEGO:

- Unha odisea nórdica*, de Jack London, Sotelo Blanco, 1995.
- Cairo branco*, de Jack London, Xerais, 1997.
- O fillo do acordeonista*, de Bernardo Atxaga, Xerais, 2004.
- Hércules e Crunia*, Kalandraka, 2005.
- A fin da terra*, de María Rosa Lojo, Galaxia, 2006

Se eu fose moi delgado, de Antonio Mota, Kalandraka, 2006
Comandante Hussi, de Jorge Araújo, Kalandraka, 2007.

ARTIGOS EN CONGRESOS, REVISTAS ESPECIALIZADAS, E LIBROS DE AUTORÍA MÚLTIPLE:

“Manuel Luís Acuña, escritos recuperados”, en *Boletín galego de literatura*, nº. 8 (nov. 1992); pp. 93-108 (co-asinado con Carlos L. Bernárdez)

“Bouza-Brey e a súa obra literaria : un ensaio de actualidade”, en *Dorna*, nº 19 (xullo 1992) ; p. 105-109.

“Consideracións críticas sobre Celso Emilio Ferreiro articulista, as súas colaboracións en El Faro de Vigo, 1950-1956”, en *Estudios dedicados a Celso Emilio Ferreiro* / coordinado por Rosario Alvarez ; [organizado polo] Departamento de Filoloxía Galega, Santiago de Compostela : Universidade, Servicio de Publicacións e Intercambio Científico, 1992. Vol. 1., pp. 397-471.

“Balance do ensaio literario”, en *Anuario de estudios literarios galegos*, 1992 ; p. 161-164.

“Cunqueiro e Fole a propósito dun artigo exhumado”, en *Congreso Álvaro Cunqueiro* / [organización, Dirección Xeral de Cultura]. Santiago de Compostela: Dirección Xeral de Cultura, 1993, pp. 413-417.

“Un síntoma perigoso: o "Día das letras" case exclusiviza o panorama editorial para o ensaio literario”, en *Anuario de estudios literarios galegos*, 1993, pp. 201-206.

“Xosé Manuel Beiras e a emigración, un fragmento de *Por unha Galicia liberada*”, en *Comentarios de textos populares e de masas* / edición de Claudio Rodríguez Fer, Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1994, pp. 147-171.

“Poesía e política no primeiro Celso Emilio Ferreiro (1933-1935)”, en *Boletín galego de literatura*, nº 13 (maio 1995) ; pp. 97-104.

“*Cantares Gallegos* e *Profecía do mar* : Dúas actualizacións”, en *Nordés*, nº 21-22 (nadal 1994-out. 1995) ; pp. 37-40.

“Rafael Dieste : Bibliografía en 1995”, en *Boletín galego de literatura*, nº 14 (2º semestre 1995) ; pp. 149-171.

“Achegamento a Rafael Dieste no xornalismo galego dos anos vinte”, en *Tentativas sobre Dieste* / Arturo Casas (coord.) ; A. Abuín González... [et al].-- Santiago de Compostela: Sotelo Blanco, 1995, pp. 95-108.

“Entre dúas literaturas”, en *Rafael Dieste: actas do Congreso celebrado na Coruña os días 25, 26 e 27 de maio de 1995* / [coordinador, Xosé Luis Axeitos], Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 1996, pp. 55-66.

“Recompilación de críticas e outros textos sobre Retorno a Tagen Ata”, en *Retorno a Tagen Ata* / X.L. Méndez Ferrín, Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1996.

“Entrevistas dispersas a Fole”, en *A Nosa Terra. A nosa cultura*, nº. 17 (1997); p. 17-22.

“A poesía de Blanco Amor ante a crítica do seu tempo”, en *Boletín galego de literatura*, nº 18 (2º semestre 1997); pp. 19-56.

“Cronoloxía”, en *Johán de Cangas, Martín Codax, Meendinho, 1200-1350 : lírica medieval* / Víctor F. Freixanes... [et al.], Vigo : Edicións Xerais de Galicia, 1998, pp. 26-30.

“Unha perspectiva sobre o ensaio galego”, en *Actas das I Xornadas das Letras Galegas en Lisboa* / edición ó coidado de Xoán Carlos Domínguez Albarte, Begoña Eguizábal Gándara, Amelia Rodrigues Esteves; coordinación Luís Alonso Girgado, Santiago de Compostela: Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades, 1998, pp. 249-268.

“Dous contos de Nadal de Alvaro Cunqueiro”, *Boletín galego de literatura*, nº 20 (2º semestre 1998); p. 83-86.

“Na noite estrelecida de Ramón Cabanillas. Estado de eternidade para unha lingua”, en *Na noite estrelecida por Ramón Cabanillas*, Vigo, Edicións Xerais de Galicia, 1999 (edición facsímile), pp. VII-XV.

“A obra literaria de Blanco Torres e a súa fortuna crítica”, en *Roberto Blanco Torres : xornadas de alerta e agonía* / Juan L. Blanco Valdés...[et al.], Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1999, pp. 57-84.

“A Recepción da poesía de Roberto Blanco Torres”, en *Roberto Blanco Torres : vida e obra : actas das Xornadas de Cuntis* / [Xosé Ramón Barreiro Fernández...(et al.)], Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 1999, pp. 89-101.

“Un caso de alofonía, Joao Verde”, en *Cinguidos por unha arela común : homenaxe ó profesor Xesús Alonso Montero* / edición coordinada por Rosario Alvarez [e] Dolores Vilavedra, Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela, Servicio de Publicacións e Intercambio Científico, 1999, 2 v., Vol. 2, pp. 1043-1060.

“La literatura gallega y sus estudios: **Veinticinco años después**”, en ***Ínsula. Revista de letras y ciencias humanas***, nº 629, 1999, pp. 7-9.

“Limiar”, en *Coroación poética de Ramón Cabanillas [Gravación sonora] : Padrón, 8 de abril de 1958* / Paulino Pedret Casado, Aquilino Iglesia Alvariño, Ramón Otero Pedrayo, Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, Arquivo Sonoro de Galicia, 1999.

“Unha cala na prensa de posguerra, *Faro de Vigo* 1949-1964, a cultura galega entre a precariedade e a resistencia”, en *Estudos dedicados a Ricardo Carvalho Calero* / reunidos e editados por José Luís Rodríguez, Santiago de Compostela: Parlamento de Galicia-Universidade de Santiago de Compostela, Servicio de Publicacións e Intercambio Científico, 2000, V.2, pp. 911-922.

“Cronobiografía”, en *Manuel Luís Acuña* / edición literaria Ramón Nicolás Rodríguez, Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 2000, pp 11-25.

“Fírgoas e Acuña, historia íntima dun encontro e outras reflexións”, en *Manuel Luís Acuña* / edición literaria Ramón Nicolás Rodríguez, Vigo : Edicións Xerais de Galicia, 2000, pp. 111-115.

“Problemática do Modernismo en Galicia : Cabanillas, Noriega e epígonos do Rexurdimento século XX”, en *Galicia Literatura. A literatura anterior á Guerra Civil* / [coordinación, Anxo Tarrío Varela], A Coruña: Hércules de Ediciones, 2000, pp. 27-81.

“Problemática del modernismo en Galicia : Cabanillas, Noriega y epígonos del Rexurdimento El siglo XX”, en *Galicia Literatura. La literatura anterior a la Guerra Civil* / [coordinación, Anxo Tarrío Varela], A Coruña: Hércules de Ediciones, 2000, pp. 27-81.

“Algunhas calas no epistolario de Bouza Brey a Otero Pedrayo e Fernández del Riego” en *Xornadas sobre Fermín Bouza-Brey : actas das xornadas relizadas pola Dirección Xeral de Promoción Cultural en Ponteareas, os días 15 e 16 de marzo de 2001*, Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, Consellería de Cultura, Comunicación Social e Turismo, 2001, pp. 55-65.

“Prólogo. Nicomedes Pastor Díaz Corvelle e as súas Poesías galegas”, en *Nicomedes Pastor Díaz. Poesías galegas. Égloga de Belmiro e Benigno. A alborada*, Edicións Xerais de Galicia, 2001, s/p.

“A apreciación da poesía de D. Eladio Rodríguez: dos anni mirabiles ao esquecemento posterior”, en *Eladio Rodríguez : 1864-1949 : unha fotobiografía*, Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 2001, pp. 77-84.

“O poeta descuberto”, en *Actas do I Congreso Manuel Luís Acuña* / edición de Xoán Carlos Domínguez Alberte, Santiago de Compostela: Sociedade para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia, 2001, pp. 35-45

“O motivo dos nenos na poesía de Manuel Luís Acuña”, en *Actas do I Congreso Manuel Luís Acuña* / edición de Xoán Carlos Domínguez Alberte, Santiago de Compostela: Sociedade para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia, 2001, pp. 73-81.

“Silencio de Fran Alonso. Reescribir a vida”, en *Silencio*, Fran Alonso, Vigo : Edicións Xerais de Galicia, 2001, pp. 5-11.

“Unha bóla de neve”, en *Crítica e autores: artigos e entrevistas publicados en La Voz de Galicia*, A Coruña: La Voz de Galicia, 2002, pp. 95-96

“E se Deus xoga aos dados”, en *Crítica e autores: artigos e entrevistas publicados en La Voz de Galicia*, A Coruña: La Voz de Galicia, 2002, pp. 527-528.

“Tránsito espiral”, en *Crítica e autores: artigos e entrevistas publicados en La Voz de Galicia*, A Coruña: La Voz de Galicia, 2002, pp. 487-488.

“Limiar. O sol na crista do galo”, en *Manuel Lueiro Rei. O sol na crista do galo*, A Coruña: La Voz de Galicia, Biblioteca 120, 2002, pp. 7-13.

“Fermín Bouza-Brey e a súa edición de Cantares Gallegos (1963): algunhas puntualizacións desde o seu epistolario con Fernández del Riego”, en *Revista de estudios rosalianos*, nº. 2, 2002, pp. 43-53.

“Presentación de ¡Sentinela, alerta!, de María Xosé Queizán”, en *Festa da palabra silenciada*, nº 17, 2002; pp. 93-94.

“Prólogo. Esa sombra que me asombra”, en *Celso Emilio Ferreiro. Longa noite de pedra*, Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 2002, pp. VII-XII.

“Colaboradores de Faro: o labor de dous directores”, en *Faro de Vigo: Especial 150 años con la cultura*, 2003, pp. 33-34

“Curros Enríquez e o seu cabodano na prensa galeguista de preguerra : (discursos, prosas e poemas)”, en *Actas do I Congreso Internacional "Curros Enríquez e o seu tempo"* : (Celanova, 13-15 de setembro do 2001) / edición a cargo de, Xesús Alonso Montero, Henrique Monteagudo, Begoña Tajés Marcote. - Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 2004, vol. 2, pp. 361-404.

“Unha cala nos medios impresos: presenza en 'Faro de Vigo'”, en *Xornadas sobre Celso Emilio Ferreiro: actas das xornadas realizadas pola Dirección Xeral de Promoción Cultural en Vigo, os días 28, 29 e 30 de outubro* / [coordinación, Charo Ferreiro e Inmaculada Pena], Santiago de Compostela: Consellería de Cultura, Comunicación Social e Turismo, 2004, pp. 125-132.

“Ata sempre, Xela, intempérianos”, en *Xela Arias, quedas en nós* / [edición Valentín Arias], Vigo: Edición Xerais de Galicia, 2004, pp. 73-75.

“Fírgoas. Un manantío inesgotábel”, en *Fírgoas. Manoel Luis Acuña*, Vigo: Edicións Xerais de Galicia, 2004, (edición facsímile), pp. V-X.

“Lorenzo Varela e Manuel Lueiro Rey : crónica dunha amizade (homenaxes, textos literarios e documentos)”, en *Lorenzo Varel : Día das Letras Galegas 2005* / [organizado polo] Departamento de Filoloxía Galega; baixo a coordinación de Xesús Alonso Montero, Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela, Servizo de Publicacións e Intercambio Científico, 2005, pp. 87-140.

“Limiar. A voz de X. C. Gómez Alfaro”, en *Confiteor* / Gómez Alfaro, X.C., Poio (Pontevedra): Litoral das Rías, 2005, pp. 7-15.

“Labor xornalístico : o xornal El Momento (A Coruña, febreiro-marzo 1930)”, en *Actas do II Congreso Manuel Luís Acuña* / edición de Xoán Carlos Domínguez Alberte, Santiago de Compostela: Sociedade para o Desenvolvemento Comarcal de Galicia, 2005, pp. 115-127.

“Tres calas no primeiro Celso Emilio”, en *Arraianos VI*, agosto, 2006, Ourense: Asoc. Arraianos, 2006, pp. 19-22.

“Lorenzo Varela e Lueiro Rey”, *Foro das 20 alocucións. Homenaxe ao escritor Lorenzo Varela*, Vigo: Concello de Monterroso-Xerais, 2007, pp. 50-52.